

Arapçada Telaffuz Hatalarından Kaynaklanan Anlam ve Anlatım Bozuklukları

Understanding and Diagnosis Defects from Arabic Pronunciation Errors

Öğr. Gör. Dr. Hayrullah ÇETİNKAYA

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Yüksekokulu
Gazi University, College of Foreign Languages
hayrullahcetinkaya@gazi.edu.tr
ORCID: 0000-0001-7489-4762

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received : 02.11.2023
Kabul Tarihi / Accepted : 06.12.2023
Yayın Tarihi / Published : 30.12.2023
Yayın Sezonu / Pub Date Season : Aralık / December
Cilt / Volume: 1 • Sayı / Issue: 2 • Sayfa / Pages: 183-192

Atıf / Cite as

ÇETİNKAYA, H. (2023). Arapçada Telaffuz Hatalarından Kaynaklanan Anlam ve Anlatım Bozuklukları, *Lisanî İlimler Dergisi*, 1(2), 183-192.

İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.
This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Yayın Hakkı / Copyright®

LİDER, Lisanî İlimler Dergisi, uluslararası, bilimsel ve hakemli bir dergidir. Tüm hakları saklıdır.
Journal of Linguistic Studies is an international, scientific and peer-reviewed journal.
All rights reserved.

Öz: Arapça ve Türkçe farklı dil ailelerine mensup diller olup Arapçada bulunan bazı sesler Türkçede bulunmamaktadır. Bu seslerin telaffuzları doğru bir şekilde yapılmadığı durumlarda ana dil kullanıcısının söylenen bir ifadeyi ya farklı anlamasına ya da hiç anlamamasına yol açabilecektir. Böylece söylenen söz, amaçlanan göstergeyi ifade etmekten uzak kalmaktadır. Dil öğrenim sürecinde amaç: dinleme, konuşma, okuma ve yazma olan temel dil becerilerinin kazanılmasıdır. Yapılacak olan telaffuz hatalarının bu dört temel dil becerisinden hangisinde olursa olsun diğerlerini etkileyeceği bir gerçektir. Hatalı dinleme hatalı konuşmaya, hatalı konuşma hatalı okumaya ve hatalı yazmaya yol açacaktır. Yapılan seslendirme hatalarının düzeltilmemesi ve bu hatalarla dil öğrenim sürecinden sonra öğretici konumuna gelenlerin aynı hataları karşılarında bulunan dil öğrencilerine aktaracakları bir gerçektir. Böylece bu hatalar nesilden nesle devam edecektir. Yapılan çalışmalar bu hataların Arapça açısından yaygın olduğunu ve hatta dilin merkezine yani Arap ülkelerine gelen yabancı öğrencilerde problemin uzun süre devam ettiğini göstermektedir. Türkiye gibi Arapçanın günlük dilde konuşulmadığı ve konuşma pratiği yapmanın çok az olduğu ülkelerde bu duruma önem

vermek gerekmektedir. Bu çalışmada Arapçadaki seslerin hatalı seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneklerle ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Fonetik, Mahreç, Gösterge, Telaffuz.

Abstract: Arabic and Turkish are languages belonging to different language families and some voices in Arabic are not available in Turkish. If the pronunciation of these sounds is not done correctly, it may cause the native language user to either understand a spoken expression differently or not understand it at all. Thus, the spoken word is far from expressing the intended indicator. The aim of the language learning process: listening, speaking, reading and writing skills is to win. It is a fact that the pronunciation errors will affect the others regardless of which of the four basic language skills. These pronunciation errors will cause misunderstandings for the native language user. Incorrect listening will result in improper speech, incorrect communication, incorrect readings, and incorrect typing. This error will not be corrected by voice errors and the errors of those who come to the position of the instructor will transfer the same errors to the language students. Thus, these errors will continue from generation to generation. The studies show that these errors are common in Arabic language and even the problem of foreign students who come to the center of the language, namely Arab countries, continues for a long time. In countries such as Turkey, where Arabic is not spoken as a daily language and there is little practice in speaking this situation needs to be given importance. In this study, the meaning and narrative disturbances resulting from the misleading voices in Arabic were discussed with examples.

Keywords: Arabic Language, Phonetic, Makhrac, Indicator, Pronunciation.

Giriş

Yabancı bir dilin öğrenilmesinde ve kullanılmasındaki amaçlardan biri, ana dil kullanıcısıyla sözlü veya yazılı olarak doğru bir iletişimin ve doğru bir haberleşmenin sağlanabilmesidir. Doğru bir iletişimin ve haberleşmenin sağlanması alıcı ile vericinin ortak bir dil kullanmalarıyla mümkündür. Dil öğretimi ve öğreniminde temel hedef, dinleme, konuşma, okuma ve yazmadan oluşan dilin dört temel becerisini doğru şekilde geliştirmektir. Bu becerilerin geliştirilmesinde bir eksiklik ya da yanlış kullanım durumu olursa verilmek istenen mesaj ile alınan mesaj arasında bir uyumsuzluk görülecektir. Örneğin: “gitmek istiyorum yerine itmek istiyorum” (Aksan, 2015, s. 46). Örneğinde olduğu gibi sözlü veya yazılı olarak, bir sesin değişmesi anlamın tamamen değişmesine yol açmaktadır.

Yabancı bir dil olarak Arapça açısından durum daha büyük bir ciddiyet kazanmaktadır. Zira Arapça, bir toplumun dili olmasının yanı sıra aynı zamanda tüm Müslümanların ibadet dilidir. Amaç ne olursa olsun bu dili öğrenmeye olan ilgi ve yönelim son yıllarda geçmişe oranla daha da artmıştır. Bu nedenle değişik ülkelerden öğrenciler ya Arap ülkelerine giderek ya da kendi ülkelerinde Arapçayı öğrenme çabasına girmektedirler.

Her ülke insanının dil yapısının ve seslerinin Arapçaya birebir uymadığı da bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla bu durumda Arapça öğrenim sürecinde ister istemez bazı zorluklar ve sorunlar yaşanmaktadır. Bunların en öne çıkanlarından biri de Arapça fonetiğine özgü bazı seslerin telaffuzunda yaşanmaktadır. Bu telaffuz hataları da anlam ve anlatım yanlışlarına neden olmaktadır. Dolayısıyla dil öğrenimi ve öğretiminde hedeflenen dört temel dil becerisini edinme tam anlamıyla hedefine ulaşmamaktadır. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin herhangi birinde yapılan hata diğerlerine de yansımaktadır. Özellikle boğaz harflerinin seslendirilmesinde doruk noktaya ulaşan zorluk nedeniyle anlatılmak istenen ile anlaşılan arasında büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bu zorluklardan kaynaklanan sorunlar konusunda son zamanlarda sesbilim, fonetik ve mahreç başlıkları altında çalışmalar yapılmaktadır.

Sesbilim, insan dilinin seslerinin nasıl meydana getirildiğini, ne gibi nitelikleri olduğunu, ses dalgalarıyla nasıl aktararak dinleyene nasıl ulaştırıldığını, dinleyenin de bu sesleri alışını, kısacası, dilin ve bildirilişimin ses yönünü inceleyen bilimdir. (Aksan, 2015, s. 26). Sesler ve seslerin yazıya dökülmüş şekli olan harflerin çıkış yerleri ve özellikleri dilbilgisi kitaplarının vazgeçilmez bir bölümü olarak işlenmiştir. Arapça sesler ve seslendirme sistemi Tecvid veya Mahreç başlığı altında ele alınırken günümüzde İlmü's-Sawtiyyat/sesbilim başlığı altında ele alınır olmuştur.

Arapçada her bir harfin kendine özgü bir mahreci bulunmakta ve farklı bir sesi yansıtmaktadır. Sarıkaya'nın belirttiğine göre Arapçada ses, seslerin çıkış yerleri (mahreçleri), harfler ve özetle Fonetik konusundaki çalışmalar el-Halil (ö. 791) ile başlamış, Sibeveyh (ö. 796) tarafından geliştirilmiş ve ilk kez İbn Cinni (ö. 1002) tarafından sarf ve nahiv ilimlerinden bağımsız bir ilim dalı olarak ele alınmıştır (Sarıkaya, 2004, s. 117). Terim anlamıyla Mahreç, bir harfin kendisine ait olan yeden çıktığı ve diğer harflerden ayrıldığı ve fark edildiği yere denmektedir (Ateşyürek, 2016, s. 190).

Bütün dillerde var olan sesler, seslenen ile seslenilen arasındaki ilişkiyi oluşturmaktadır. Bu ilişki ne kadar sağlam ve doğru ise iletişim de o kadar doğru ve sağlam olacaktır. Seslerin yerli yerinde çıkarılmaması seslenen ile seslenilen arasındaki iletişim isteğinin anlaşılmasına ya da yanlış anlaşılmasına sebep olabilecektir, ister yazılı ister sözlü iletişim olsun durum değişmeyecektir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Arapçadaki seslerin hatalı telaffuzundan kaynaklanan anlam ve anlatım bozukluklarına dikkat çekmektir. Türkiye'de daha çok ibadet dili diğer bir ifadeyle din dili olarak algılanan Arapçadaki seslerin hatalı telaffuzundan kaynaklanan anlam ve anlatım bozukluklarının sadece "namazı bozar-bozmaz" tartışmalarının dışında dilin asıl amacı olan iletişimi ve haberleşmeyi de bozduğunu ortaya koymaktır. Bu bağlamda Arapça öğreticileri ve öğrencilerinin

ses hatası yapmama konusuna daha bir önem ve özen göstermeleri gerektiğine dikkatleri çekmektir.

Yöntem

Bu çalışmada Arapça sesler ve doğru seslendirilmesi/telaffuzu ile ilgili olarak tarama modeli ve içerik analizi ile birlikte teorik bir çalışma yapılmıştır. Gerek Türkiye’de gerekse Türkiye dışında Arapça ses ve telaffuz hatalarından kaynaklanan sorunlar konusunda yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmada özellikle Arapça ses ve telaffuz hatalarından kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları ile ilgili çalışmalara değinilmiştir. Bu çalışmalar ışığında Arapça harfleri Türkçede en yakın sesle ve hatalı olarak seslendirmeden kaynaklanan anlam ve anlatım bozukluklarına örnekler verilmiştir. Bu örnekler hem seslerin/harflerin kelime içinde hatalı seslendirilmeleri ve yazılmaları hem de cümle içerisinde hatalı seslendirilmeleri ve yazılmalarından kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları olarak iki ayrı bölümde ele alınmıştır.

Bulgular

Bilindiği gibi Arapçada 28 ses/harf bulunmaktadır. Arapçada var olan bu 28 harften her birinin çıkış yerleri birbirinden farklıdır ve Kahyaoğlu’na göre Her sesin belirli bir şekli ve kalıbı vardır. (Kahyaoğlu, 2016. s. 93). Kendi dillerinde bu sesleri kullanmayan yabancıların bu sesleri çıkarmada zorluk yaşamaları normal bir durumdur. Bu nedenle, Arap olmayanlar Arapça harfleri kendi dillerinde en yakın ses ile telaffuz etme yoluna gitmektedirler. Bu da anlam ve anlatım bozukluğu problemini doğurmaktadır. Hussein’e göre, harflerin mahreç ve diğer özelliklerinin yanlış telaffuz edilmesi pek çok kelimenin anlamının farklılaşmasına, anlaşılabilirliğine ve kelimenin asıl anlamının değişmesine yol açmaktadır (Hussein, 2017, s.68). Bu da anlam ve anlatım bozukluklarına yol açabilmektedir.

Arapça harflerin hatalı seslendirilmesinin dini boyutunun bir başka önemi vardır. Zira Arapça bir toplumun dili olmasının yanı sıra aynı zamanda tüm Müslümanların ibadet dilidir. Bilindiği gibi, bir duanın yanlış okunması, yanlış değerlendirilmesi hiçbir dinde hoş karşılanılan, doğru bulunan bir şey değildir (Aksan, 2015, s. 16). Müslümanların ibadetlerinde Arapçanın temel dil olduğu düşünüldüğünde olay daha ciddi bir durum arz etmektedir.

Arapça konuşmayan öğrencilerin Arapça öğrenirken yaşadıkları sorunların en önemlisi kendi ana dillerinden etkilenmeleri ve bazı yönlerini Arapçaya aktarmalarıdır. Örneğin ana dilde telaffuz alışkanlıklarını öğrenim sırasında Arapçaya aktarmaya çalıştıklarını görmekteyiz. Arapçayı yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalar öğrencilerin birtakım seslerin telaffuzunda zorlandıklarını ve zorlandıkları bu sesleri kendi dillerinde en yakın seslerle telaffuz ettiklerini ortaya koymuştur. Bu durum öğrencilerin Arapça sesleri doğru öğrenmelerinde bir engel oluşturmaktadır (Masiry, 2012, s. 4). Örneğin “Türkler

harflerin telaffuzunda sıkıntı yaşamakta ve çoğunlukla (ص) harfini (س) harfine (ض) harfini (د) harfine, (ط) harfini (ت) harfine ve (ظ) harfini (ز) harfine dönüştürmektedirler. Türklerin hata yaptıkları harflerin tamamına baktığımızda bu harflerin tamamının Türkçede olmadığı görülmektedir (Abdulhamid, 2016, s. 359).

Civelek'in saptamasına göre (2016, s. 134) Arapçada olup Türkçede bulunmayan harfler şunlardır: (و، غ، ق، و، ط، ظ، ع، ض، ذ، ص، ح، خ، ز). Türk öğrenciler bu harfleri çıkarmada zorluk yaşamaktadırlar. Abdullah, 32 Türk öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin, yazma sınavında رمضان kelimesini القرآن olarak, القرآن kelimesini القرآن olarak ve يتحدث kelimesini de يتحدثس olarak yazdıklarını belirtmektedir (Abdullah, 2018, s. 224). Bu durum Türk öğrencilerin harfleri telaffuz ettikleri gibi yazdıklarını göstermesi açısından dikkate değerdir. Bu da temel dil becerilerinin her birinde oluşan hatanın diğerlerine de yansıdığını ortaya koymaktadır.

Arapça öğreniminde dil sorunları, dil farklılıkları ve harflerin seslendirilmesindeki farklılıklar okuma becerisinin zayıf olmasının arkasında yatan sebepler arasındadır. Öğrenciler (ع) harfini (İ) olarak, (ح) harfini (هـ) olarak, (غ) harfini (خ) olarak, (ق) harfini (ك) olarak telaffuz etmektedirler (Melik, 2016, S. 213). İngilizce konuşanlar (ض) harfini (د) harfine dönüştürmekte ve (ضرب) kelimesini (درب) olarak telaffuz etmektedirler. Türkçe konuşanlar da (ض) harfini (ز) harfine dönüştürmekte ve (رمضان) kelimesini (رمزان) olarak telaffuz etmektedirler (Masiry, 2012, s. 23).

el-'Acremî, Koreli öğrencilerin Arapça seslerde yaptıkları hatalara ilişkin olarak (ص) harfini (س) harfine, (خ) harfini (ك) harfine ve (ج) harfini (ج) harfine dönüştürdükleri, (صخر) kelimesini (سكل) ve (منخفض) kelimesini (منكفد) olarak telaffuz etiklerini ve yazdıklarını belirtmektedirler. Yine aynı çalışmada Korelilerin kendi dillerinde sesi olmayan (ع) harfini atarak (الشوارع) kelimesini (السوال) olarak telaffuz ettiklerini ifade etmektedirler (el-'Acremî, 2015, s. 1091). Bu örneklerle göre Koreli bir Arapça öğrencisi (ج) harfini (ج) harfine dönüştürerek telaffuz ettiğinde (حرارة) kelimesi "sıcaklık" anlamından çıkacak ve (حلالة) "helal" anlamına dönüşecektir. Yine (عَزَفَ) kelimesi "tanıttı" anlamında değil (عَلَّفَ) kelimesine dönüşerek "yem verdi" anlamına gelecektir. Bu nedenle Arapça öğrencisi harfleri tek tek, sıralı bir şekilde ve rastgele seçilen harfleri doğru bir şekilde telaffuz etmelidir (Feydûh, 2015, s. 167).

el-Cenzurî, (2011, s. 79) yaptığı çalışmada öğrencilerin bazı Arapça harfleri istenilen düzeyde doğru telaffuz edemediklerini belirtmiş ve bu oranın % 77.411 (s. 79). olduğu sonucunu çıkarmıştır.

Hussein, yaptığı çalışmada Türk öğrencilerin (رأيت صاحب السيارة) cümlesini okurlarken (رأيت صاحب السيارة) şeklinde okuduklarını ifade etmektedir. Bu da "Arabın sahibini gördüm" anlamındaki cümle "Arabayı çeken gördüm" cümlesine dönüşmekte ve anlam tamamen değişmektedir (Hussein, 2017, s.53). Benzer bir çalışmada Dabbağ, öğrencilerin (صورة) kelimesini (سورة) şeklinde yazdıklarını belirtmiştir (Dabbağ, 2015. S. 26). Bu örnekte (صورة) kelimesi "fotoğraf, resim, tablo" gibi anlamlara gelirken hatalı telaffuz sonucu (سورة) kelimesine dönüşmüş ve an-

lamı Kur'an'da kullanılan "sure" kelimesini hatırlatır olmuş ve anlamın değişmesine neden olmuştur.

Çetinkaya, yaptığı çalışmada Türk öğrencilerin (عبادة) kelimesini okurlarken (إبادة) şeklinde okuduklarını ifade etmektedir. Bu da "ibadet" anlamındaki kelimenin "soykırım" kelimesine dönüştürmekte ve anlam tamamen değişmektedir (Çetinkaya, 2023, s.103)

Ses/telaffuz hatalarının anlam ve anlatım bozukluklarına yol açması sadece Arapçaya özgü bir durum değildir. Araplar açısından İngilizcede var olup Arapçada olmayan "p" sesi için de durum aynıdır. "Park" kelimesi "park etmek" anlamına gelirken bunu "bark" olarak telaffuz eden bir Arap kelimeyi "havlamak" anlamında kullanmış olacaktır. "May I park here?" diye istekte bulunan biri "Buraya park edebilir miyim?" anlamında bir cümle kurmuş olacaktır. Ancak aynı cümleyi "May I bark here?" şeklinde söylediğinde anlam değişecek ve "Burada havlayabilir miyim?" olacaktır. Cümlenin akışından ne demek istediği anlaşılmış olsa da söz sahibi alaycı bir gülümsemeyle karşılaşmaktan kurtulamayacaktır. Aynı şekilde "bad" kelimesi "kötü" anlamına gelirken "pad" kelimesi "yastık" anlamına ve "bit" kelimesi "matkap" anlamına gelirken "pid" kelimesi de "çukur" anlamına gelmektedir.

A- Kelimelerde Oluşan Anlam Ve Anlatım Bozuklukları

Dil insanlar arasında haberleşme ve iletişimin temel aracıdır. Dili oluşturan sesler yerli yerinde ve doğru seslendirilmelidir. Aksan'a göre (2015, s. 44) sağlıklı bir bildirişmenin/haberleşmenin olabilmesi için sözcüklerin söylenişinde yanlışlıklar olmamalıdır. Sözcüklerin doğru telaffuz edilmemeleri onların yazılı hallerine de hatalı olarak yansıyabilecek ve okunabilecektir. Bu da yanlış iletişime ve haberleşmeye yol açacaktır. Konuya ilişkin aşağıdaki örneklerin verilmesiyle yetinilmiştir. Örnekler Türkçedeki ortak ses etrafında hazırlanmış ve kelimeler aynı hareketlerle verilmiştir.

1. Arapçadaki (ث، س، ص) seslerinin (S) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Kilo verdi, aşağıladı	حَسَسَ	Tahsis etti, ayırdı	حَصَصَ	Çoğalttı	كَثَّثَ
-----------------------	--------	---------------------	--------	----------	---------

2. Arapçadaki (ط، ت) Seslerinin (T) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Akım	الْتَبَّأُر	Pilot	الْطَّيَّار
------	-------------	-------	-------------

3. Arapçadaki (ظ، ض، ز، ذ) seslerinin (Z) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Kurudu	زَّنَّ	Sertleşti	ذَّنَّ	Zannetti	ظَنَّ	Cimri oldu	صَنَّ
--------	--------	-----------	--------	----------	-------	------------	-------

4. Arapçadaki (د، ض، ط) seslerinin (D) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve bozuklukları örneği:

Eğlendirdi	طَرَّبَ	Eğitti	دَرَّبَ	Karıştırdı	صَرَّبَ
------------	---------	--------	---------	------------	---------

5. Arapçadaki (ه، خ، ح) seslerinin (H) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Yıktı	هَدَمَ	Yaktı	حَدَمَ	Hizmet etti	خَدَمَ
-------	--------	-------	--------	-------------	--------

6. Arapçadaki (ك، ق) seslerinin (K) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Tarttı	كَالَ	Söyledi	قَالَ
--------	-------	---------	-------

7. Arapçadaki (ع، ء) seslerinin (A/E/I) sesleriyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

İğne	إِبْرَةٌ	İbret	عِبْرَةٌ
------	----------	-------	----------

B- Cümlelerde Oluşan Anlam ve Anlatım Bozuklukları

Seslendirme hataları sadece kelimelerin yanlış anlaşılmasına sebep olmakla kalmamakta, kelimelerden oluşan cümleler de bundan nasibini almaktadır. Cümle, bir düşünceyi, bir durumu, bir işi, bir yargıyı açıklayan ve temelini bir yüklem oluşturduğu, dilin sözdizimine uygun bir kuruluşun dinleyen/okuyana aktardığı bildiridir (Aksan, 2009, s. 162). Cümlede yapılacak ses/harf hatası bildirinin anlam yönünden tamamen değişmesine neden olacaktır. Konuya ilişkin aşağıdaki örneklerin verilmesiyle yetinilmiştir. Örnekler Türkçedeki ortak ses etrafında hazırlanmıştır.

1. Arapçadaki (ص، س، ث) seslerinin (S) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Hâkim adamı kovdu	ثَلَبَ القاضي الرجل
Hâkim adamı soydu	سَلَبَ القاضي الرجل
Hâkim adamı çarmıha gerdi	صَلَبَ القاضي الرجل

2. Arapçadaki (ط، ت) Seslerinin (T) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Cömert adam misafirlere taze hurma ikram etti.	رَطَّبَ الرجل الكريم الضيوف
Cömert adam misafirleri sıraya koydu.	رَتَّبَ الرجل الكريم الضيوف

3. Arapçadaki (ظ، ض، ز، ذ) Seslerinin (Z) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Adamı sapıttı.	أَضَلَّ الرَّجُلَ
Adamı gölgeledi.	أَظَلَّ الرَّجُلَ
Adamı rezil etti.	أَذَلَّ الرَّجُلَ
Adamı sıkıntıya soktu.	أَزَلَّ الرَّجُلَ

4. Arapçadaki (د، ض، ط) Seslerinin (D) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Öğretmen sapıttı.	ضَلَّ المدرس
Öğretmen şımarıldı.	دَلَّ المدرس
Öğretmen sevindi.	طَلَّ المدرس

5. Arapçadaki (هـ، خ، ح) Seslerinin (H) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Polis arkadaşını kızdırdı.	حَرَّبَ الشرطي صديقه
Polis arkadaşını kaçırdı.	هَرَّبَ الشرطي صديقه
Polis arkadaşını tahrip etti.	خَرَّبَ الشرطي صديقه

6. Arapçadaki (ك، ق) Seslerinin (K) sesiyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Adam oğluyla konuştu.	كَلَّمَ الرجل ولده
Adam oğlundan bir parça kopardı.	قَلَّمَ الرجل ولده

7. Arapçadaki (ع، ء) Seslerinin (A/E/İ) sesleriyle seslendirilmesinden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları örneği:

Tarih putlara tapınıldığına sahne olmuştur.	لقد شهد التاريخ عبادة الأصنام.
Tarih putların yok edildiğine sahne olmuştur.	لقد شهد التاريخ إبادة الأصنام.
Sorunuz varsa sorunuz.	إذا عندكم سؤال فاسألوا.
Öksürüğünüz varsa öksürünüz.	إذا عندكم سعال فاسعلوا.

Sonuç

Yabancı bir dilin öğrenilmesinde ve kullanılmasında ana dil kullanıcısıyla sözlü veya yazılı olarak doğru bir iletişimin, doğru bir haberleşmenin sağlanabilmesi; alıcı ile vericinin ortak bir dil kullanmalarıyla mümkündür. Öğrenilen dilin kalıcı ve işlevsel olabilmesi buna bağlıdır. Burada temel hedef, okuma, yazma, dinleme

ve konuşmadan oluşan dilin dört temel becerisini doğru kullanabilmektir. Bu becerilerin kullanımında bir eksiklik ya da yanlış kullanım durumu olursa verilmek istenen mesaj ile alınan mesaj arasında bir uyumsuzluk görülecektir.

Arapçada her bir ses diğerlerinden farklı bir yerden çıkmakta ve farklı bir sesi yansıtmaktadır. Kendi ana dillerinde bu sesleri kullanmayan Arapça öğrencileri bu sesleri çıkarmada zorlanmakta ve çıkarmada zorlandıkları bu sesleri kendi dillerinde en kolay sesle çıkarmaktadırlar. Bu da kelimelerin, kelimelerden oluşan cümlelerin anlamlarının değişikliğe uğramasına yol açmakta, istenilen göstergeden uzaklaşmaktadır. Konuşmanın akışından ne söylenmek istendiği tahmin edilecek olsa bile ana dil konuşanının alaycı tavrıyla karşılaşmak da hoş olamayacaktır. Sonuçta hedef dili konuşanlar ile anlaşılır düzeyde iletişim kurmak zor olacaktır.

Bu çalışmada Arapçadaki harfleri hatalı seslendirmelerden kaynaklanan anlam ve anlatım bozuklukları ele alınmıştır. Yapılan hataların dil öğrencilerinin seslendirmede zorluk yaşadıkları sesleri kendi dillerindeki en yakın sesle telaffuz ettiklerinde konuşmalarının yanlış anlaşılabilceğine dikkat çekilmiştir.

Arapça harflerin doğru telaffuzunda öğretmenin büyük bir rolü vardır. Arapça öğrencilerine sesler ve seslerin yazılı şekilleri olan harfler öğretilirken yanlış telaffuz hataları örnekleri verilmeli ve öğrencilerin en baştan bu seslere aşina olmalarına özen gösterilmelidir. Öğretmenin kendisi ses hataları yapıyorsa en uygun yol öğrencilere sesi ana dil konuşucularından dinletmesidir. Zira ses hataları sadece konuşmaya değil yazmaya ve okumaya da yansımaktadır.

Kaynakça

- Abdulhamid, A. A. (2016). Elluġatu'l 'Arabiyyetu fi Turkiyâ, Muşkilâtu't Ta'limi'l Luġati'l 'Arabiyye Liġayrinnatikîne Biha: Kulliyyatü'l İlâhiyat fi Turkiyâ Enmuzecen "Kalbu's Saffi Huwa'l Hall", Markazü'l Melik 'Abdullâh b. 'Abdulaziz ed Dawli Li Hidmeti'l Luġati'l 'Arabiyye, Riyad. el-'Acremî, M. ve Beydis, H. H. (2015). Tahlilü'l Ahtâi'l Luġawiiyyeti Lidarisî'l Luġati'l 'Arabiyyeti Li'l Mutawa'r Rabi' Mine't Talabati'l Kuriyyin fi Merkezi'l Luġati'l Câmi'ati'l Urduniyye, *Dirâsat, el' Ulum el İnsâniye ve'l İctimâ'iyye*, cilt 42, ek 1. Erş: <https://journals.ju.edu.jo/DirasatHum/article/viewFile/6371/4845>
- Aksan, D. (2015). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- _____ (2009). Anlambilim, anlam bilim konuları ve Türkçenin anlambilimi, Engin Yayınevi, Ankara.
- Ateşyürek, R. (2016). Yasin ve mülk sûrelerinde görülen yaygın kırâat hataları, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi Cilt 16, Sayı 3*. Erş: http://www.dinbilimleri.com/Makaleler/1326694238_1603072073.pdf
- el-Cenzurî, F. M. ve Abdulġani, K. (2011). Bina' İstibyan Likıyası Su'ubat't Taallumi'l Luġati'l 'Arabiyyet li't Tullab Ğayri'n Natikîne bi'l 'Arabiyye, *Journal of Islamic and Arabic Education*, 3(1), 75-86. Erş: <http://journalarticle.ukm.my/2371/1/26.pdf>
- Civelek, Y. (2016). et Tedahulu'l Luġavy ve Eseruhu fi Ta'limi'l Luġati'l 'Arabiyye li't Talabeti'l Etrak, el Mu'temeru'd Dawliyyu's Sanî li Tatwîri Ta'limi'l Luġati'l 'Arabiyye li'n Nâtkîne Biġayrihâ, Tedrîsu'l Luġati'l 'Arabiyye fi Barâmic's Seneti't Tahdîriyye fi Turkiyâ "elwâqî' ve Âliyyâtü't Tatwîr", Akdem Yayınları, İstanbul.
- Çetinkaya, H. (2023). Arapça Öğrenen Üniversiteli Türk Öğrencilerin Dil Hataları ve Çözüm Önerileri (Ses Ve Anlam Örneği), Basılmamış Doktora Tezi, Ankara. Erş: <https://avesis.gazi.edu.tr/hayrullahcetinkaya/egitim>
- Dabbağ, S. M. B. (2015). El Ahtâu's' Sawtiyye fi Kitâbâti Telamîzi Nihâyeti'l Merhalati'l İbtidâiyye, el İbdâl Namuzcen, *Mecelletü İşkâliyyat fi'l Luġati ve'l Edeb*, 8. Sayı, Aralık, Cezair. Erş: <https://portal.arid.my/Publications/6e5aa12b-0ad6-4c.pdf>
- Feydüh, A.H. ve Hamrûş, İ, el Habaşe. S, Atiyye, İ.V, Mümini, M.A, el Kûş, H. (2015). Tecârib Ta'limi'l Luġati'l 'Arabaiyye fi Duweli'l Qârretti'l Asyawiyya, King Abdullah Bin Abdulaziz Int'l Center For The Arabic Language, 1. Baskı, Riyad,
- Hussein, H. (2017). Arapça öğrenen türk öğrencilerinin arapça harflerini telaffuzu ve sözcük üzerinde olan etkisi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara. Erş: http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/File.php?Doc_ID=15309
- Kahyaoğlu, Y. (2016). Arap Dili Fonetigi ve Telaffuz Problemi, *Nüşa Dergisi, Yıl: VI, Sayı:20, Krş*, 2016. Erş: <http://dergipark.gov.tr/download/issue-full-file/29734>
- Masiry, D. ve el-Emin, S.D.A. (2012). El Müşkilâtu's Sawtiyye fi T'allumi'l Luġati'l 'Arabiyyeti lin'Natikîne bi Ğayrihâ, Câmi'atu'l Medine Enmuzecen, *Malezya Yüksek Öğretim Bakanlığı, el Medine el Alemiyye Üniversitesi, Araştırma ve Geliştirme Ajansı, Bilimsel Araştırma Dekanlığı, Kampüs Dergisi*. Erş: <https://drive.google.com/file/d/0B2no2BbwkD8MlhDUMVXS1JnY2M/view>.
- Melik, N. T. ve Hayâtullah (2016). İşkâliyyat ve İstirâciyyat Kırâeti'l Luġati'l 'Arabiyye Liġayri'n Natikîne Biġayrihâ, *Tezhibu'l Efkar, cil 3, sayı 2, Temmuz-Aralık*. Erş: <http://docplayer.net/60709527-Shklyt-wstrtyjt-qr@-llg@-l%60rby@-llntqyn-bgyrh.html>
- Sarıkaya, M. (2004). Araplarda Fonetik İlminin Doğuşu, *Bilimname Dergisi, IV, 2004/1, 117-131*. Erş: http://isamveri.org/pdfdrg/D02237/2004_4/2004_4_SAKARYAM.pdf